

il besluit ge-

njeengeroepen
de Kerkeraad
aan het clas-
sen schorste,
r Ds Netelen-

reef over deze
n Middelburg

25 Mei 1919

eel zijn, dat de
l mengen moet
door de bewe-
merd kan wor-
pers, maar van
rkeerd is, weer
nu het conflict
akende zaak is
rzijs niet ach-

le Classis Wal-
uist is geweest,
t, wanneer het
ons ligt.
t op wat in de
maakt.
wezen, dan dat
uit te drukken,
beginselen van

altoos een zeer
n, dan wanneer
jn. Welke deze
in Artikel 80
anwezig waren,
ingezien, waar
ding geen kerke-
en preventieven
den nu, dat een
ons Kerkrecht
ook uiterst be-
en niet wegens
maar alleen om

onder deze om-
tvoering gaf, is
t. 79 draagt de
likant moet ge-
maakt aan den
dergelijke schor-
loek verzekerd te
leging. Nu werd
dat op ieder, die
niet anders dan

spoedig op een
bloot. Het beste
de Classis de
en aan de Pro-

C. V.

deze handelingen
er scherp voo-
0 en het rapport

mmissie van Rap-
de van Leeuwar-
antaine of kerke-
ing in ons Ge-
ge wat de Classis
en ware geweest:
/3.

UW

Verschuiving.
lange reis afge-
thr H. Algra in
en ik vind het
uit ik het hier

had Ds F. H.
t debat met een
laatstgenoemde
gewild, dat werd
in arbeid, zoodat
ik veel petroleum
opstel herinner
Ds Boersma zich
r zegt, maar op

n A." zoodat zijn
n hanger stonden
poort, Nic. Sim.
anderen.

over het ver-
predikant in het
d met Abraham
we verbond. God
nd". Ook de in-
met geld werden
sma daarentegen
en Bavinck hem
zenzenheid van
bedeeling.

ing, is al heen-
a en hij nog een
en „De Heraut“
n zouden ze zelf
en Prof. Schilder

dichter bij Ds B. En dan zouden ze hun hoofd schud-
den van verwondering.

Want bij dat debat in Wirdum voelden allen het
zoo, dat hier een verschil tusschen A. en B. om den
hoek kwam. „Broeder A. was trouw aan A en Ds B.
was ingepalmd door B.“

En nu—nu raakt men de kluts kwijt. Want de Kuy-
perianen zitten in Kampen en „De Heraut“ verkond-
digt meeningen, die van Kuiper afwijken.

Dergelijke verschijnselen komen meer voor.

Vroeger hebben Kuiper en Rutgers het er in ge-
stamp, dat de plaatselijke kerk zelfstandig was. Daar-
om Gereformeerde Kerken, meervoud. Sommige A-
menschen hadden moeite, om het te leeren. Maar
nu—in Kampen wordt niet zonder felheid geijverd
voor het recht en de zelfstandigheid van de plaatselijke
Kerk, terwijl „De Heraut“ van de lijn der Doleantie
afwijkt.

Op het gebied van het „zelfonderzoek“, de „ken-
merken“ enz. zien zij hetzelfde. Ds Van Dijk in Gro-
ningen, uit een oude A-familie, heeft bezwaren tegen
den preektrant der oude Afgescheidenen, is tegen
kenmerkenonderzoek en veroordeelt vele vrome be-
kommeringen als ongehoorzaamdheid en ongelooft. En
zie, juist in de kringen van hen, die uit de Doleantie
voortkomen, vindt hij den minsten bijval.

Het schijnt wel, dat Kampen veel meer Kuype-
riaans is dan Amsterdam.

Dat is voor mij een geruststelling.

Want ik ben ook uit een oud A-geslacht. En Dr
Wumkes heeft geconstateerd, dat ik een echte Kuype-
riaan ben. Dat is blijkens het bovenstaande geen ex-
centriciteit; het is een normale verschuiving.

Voor velen onzer lezers is dit stukje interessant.
Ze hebben door eigen ervaring kennis gemaakt met
den strijd over dingen hier genoemd. Ook zij, gezien
de huidige debatten, raakten de kluts wel eens kwijt.
Velen wreven zich de oogen uit en vroegen zich af:
hoe heb ik het nu? Maar ook zij gevoelden, door dit
alles, dat een zaak meer dan één zijde heeft.

Eenzijdige drijfverij moge lang victorie kraaien,
straks treedt de reactie in en een andere zijde der
zaak wint veld.

„Voorzienigheid spelen.“

In het Hervormde weekblad „De Geref. Kerk“ wordt
een stukje geciteerd van „het getuigenis“, door Dr Oort-
huys gegeven ter Hervormde synode, rakende de kwestie
van de reorganisatie der Hervormde Kerk. Dr Oorthuys
zegt, gelezen te hebben een meening, „in Edam geuit“,
die aldus „luidde“:

Dit Ontwerp voert naar het Beloofde Land, waarin
de kerk zijn zal en waarbinnen weer belijders wonen.
Als men het afwijst, dan is het Ontwerp verloren en
daarmede het Beloofde Land zelf. Doch als men er
voor stemt, dan acht men zichzelf een waarachtig
belijder, en dat is een overmoed, die ons geen van
allen past. Het eenig juiste standpunt is dus, zich
van stemmen onthouden. Men belijde eigen schuld.
Men late de kerk nog veertig jaren in de woestijn
aan de grens van het Beloofde Land, en zoek eerst
de belijders. Dan pas zal de belijdenis der belijdende
kerk gedragen worden door een volk van belijders.

Ten aanzien van dit punt nu merkt Dr Oorthuys op:

En nu kom ik even terug op die stem uit Edam.
Die stem zegt: „Men late de kerk nog veertig jaren
in de woestijn... en zoek eerst de belijders. Dan pas zal de belijdenis der belijdende kerk gedragen
worden door een volk van belijders“. Mijnheer de pre-
sident, bij alle goede bedoeling van dit getuigenis, hier
wordt het zwaartepunt alweer verlegd
van God in den mensch. Neen, niet men late
de kerk nog veertig jaren in de woestijn. Dat is „voor-
zienigheid spelen“, hetgeen ik ook dien collega ver-
weet, die hier in Januari den eisch stelde onder
het oordeel te blijven alsof wij Gods oordeelen moes-
ten helpen continueren! God Zelf zal Zijn oordeel
continueren, zoolang Hij het noodig keurt. En God
Zelf zal ons weer de woestijn in drijven, vanwege ons
ongeloof, voor zoolang Hij wil.

In hoofdzak zijn we het hiermee eens. Iets anders
echter staat het er mee, als Dr Oorthuys nog opmerkt:

En als er toch nog hope is, dan is het niet omdat
er over veertig jaar of welk tijdperk ook, misschien
een geestelijken, geloovigen, vertrouwbaarder volk zal
zijn, met hetwelk God het dan wel zal kunnen wagen.
Als er nog hope is, dan is het omdat God toch Ka-
naän aan Israël beloofd heeft en geven
zal, en omdat Hij spreekt: „Jozua en Kaleb,
die zullen binnengaan“. Jozua, dat is: Jezus,
en Kaleb, dat is: hond. Ik bedoel dit niet als exegese.
Het is allegorie. Maar een allegorie, die het gansche
Evangelie tot uitdrukking brengt, Jozua-Kaleb, Jezus
en een hond, die komen samen in Kanaän. En die
Kaleb ben ik.“

Hiertegenover zou ik willen opmerken, dat in alle
verbonden twee deelen begrepen zijn: de belofte van
in Kanaän in te gaan staat naast de verplichting om
er linea recta naar toe te marcheren, overeenkomstig
de leiding van het Woord. Wie deze twee „deelen“ van
het verbond niet van elkander scheidt, behoeft niet te
hunkeren naar de kruimkens der honden, doch wordt
rijk verzadigd aan de tafel der kinderen.

Prof. Visscher contra Prof. Visscher.

De hoogleeraar Dr H. Visscher is redacteur van het
z.g. „Gereformeerd Weekblad“. Daaruit citeert Dr Kaajan
in „Utrechtsche Kerkbode“, terwijl hij een opmerking
er aan toevoegt. We geven het woord aan Dr Kaajan:

Ik kom nog even op het in mijn vorige Kroniek
genoemde artikel in het „Gereformeerd Weekblad“
terug. Daar wordt onder meer gezegd: „De Hervormde
Gereformeerden, die nog leven uit de oude beginselen
der Confessie, die gevoeld worden door mannen als
Comrie en A. Brakel en in het algemeen door goede
oude schrijvers, voelen niet de minste verwantschap

met het Neo-Calvinisme. En dit gevoel is niet onge-
grond, is een beginselverschil.“

Ook las ik daar het volgende: „De ethischen leven
uit gevoelens, de Barthianen uit zekere dialectiek,
de „gereformeerden“ uit hun verbondleer. En bij deze
schijnbare verschillen, is er eenheid in den achter-
grond, die niet schriftuurlijk bepaald is. Deze Heeren
vinden elkander“.

Als men dit zoo leest, krijgt men den indruk, dat de
verbondleer een der schrikkelijkste uitvindingen van
de Gereformeerden is. Een man als A. Brakel zal dan
ook wel tegen de Verbondleer zijn geweest. En Prof.
Dr Visscher zal zich ook wel tegen elke Verbonds-
beschouwing gekeerd hebben.

Laat ik met den Hoogleeraar beginnen. Daar
ik veel van de geschriften van Prof. Visscher houd,
heb ik ze bijna alle in mijn bezit. Zoo ook zijn werkjes:
„Stemmen uit de volk der getuigen“. Prof. Visscher
beschikt over een schoonen, helderen en krachtigen
stijl. Hij schrijft pittig. Laat ik hem even citeren:

„In het verbond der genade is God alles in allen.
Bij Hem zijn de uitgangen des levens. Hij maakt het
verbond en geeft daarin tegelijkertijd Zichzelf.
Hoe wonderbaar is Zijne goedertierenheid! Wat is de
mensch tegenover den almachtigen, eeuwigen God!
Wat is het schepsel tegenover den Schepper, de
zondaar tegenover den Heilige! En toch de Hoogste
Majesteit sluit een verbond met het wederspanning
kroost. Gods liefde is ondoorgrondelijk.“

Verbondleer en dialectiek naast elkaar... het begint
medelijden te wekken.

Erkenning van examens.

Ds H. Th. van Munster schrijft in „Gorichemsche
Kerkbode“:

Onze Vrije Universiteit heeft een corps van kundige
hoogleeraren. In vier faculteiten kan men examens
afleggen in allerlei richtingen, welke examens door
den staat worden erkend.

In een noot merkt Ds Van Munster op:

Van onze theol. hogeschool spreken we hier niet,
omdat t.o.v. haar weinig is veranderd.

Geheel duidelijk is ons dat niet. De examens der Vrije
Universiteit vinden erkenning in den zg. effectus
civilis, d.w.z. men wordt er door benoembaar in ver-
schillende betrekkingen. Wetenschappelijk worden ze
niet „erkend“ door de rijksuniversiteiten, hetgeen natuur-
lijk respect niet uitsluit. Met de examens in de theo-
logische faculteit staat het precies zoo er voor als
met de theologische examens te Kampen.

Bijdrage tot het „probleem“ van het „teksten-krijgen“.

Ds D. Zemel schrijft in „Geref. Kerkbode van de
classis Gorinchem“:

In een dezer dagen verleend interview, waarin
sprake was van veel binnenkamertjes om buiten-
kamers kwaad te bedekken, verklaarde Ds Wisse,
dat hij gedwongen werd het beroep naar een bepaalde
plaats aan te nemen, toen hem ingegeven werd het
woord: Want ik heb veel volk in deze stad.

Nog altijd zijn er menschen, die zoo iets ten zeerste
bewonderen. Een dominee, die aldus doet, is waarlijk
door den Heere geroepen. Doch wie hij de Schriften
leest, walgt van zulk gedoe. Immers de Heilige Geest
zou een geest der dwaasheid moeten zijn, indien Hij
op deze wijze Zijn Woord zou toepassen. Dat blijkt
aanstonds, wanneer we de situatie van den genoem-
den tekst en van dien beroepen predikant eens naast
elkaar zetten.

Die dominee ontving het beroep van een vredige
Nederlandsche stad, waar hij veilig zou kunnen leven
onder de bescherming van het gezag. In die stad was
reeds een kerk van Jezus Christus, zoodat hij daar
tot taak zou hebben om door zijn ambtelijken arbeid
die kerk te bouwen. Hij zou derhalve allerminst als
zendeling of evangelist hebben op te treden.

Maar Paulus kwam in een heidensche stad, waar
hem velerlei gevaar dreigde. Het eerste contact had
hij te zoeken bij de Joden, die hem telkens tegen-
stonden, die zochten zijn dood. Ook hier, te Korinthe
wederstonden zij hem en lasterden zij, zoodat hij zich
van hen moest afscheiden om zich te wenden tot de
Heidenen. Toen zijn prediking bij velen ingang vond
beving Paulus om ons onbekende rede de groote vrees,
dat zijn werk verstoord zou worden en om die vrees
weg te nemen kwam de Heere met de bemoediging:
Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet; Want
ik ben met u en niemand zal de hand aan u leggen
om u kwaad te doen. Er dreigde dus levensgevaar
voor den apostel. Maar hij zou veilig zijn onder de
bescherming des Heeren. En evenmin behoefde hij
te denken, dat zijn prediking van het Evangelie te-
midden van deze ongelooftige omgeving vruchteloos
zou zijn. De Heere ging toch voort: Want ik heb veel
volk in deze stad. De kanteekeningen zeggen hier-
van: De vele uitverkorenen, die door uw prediking
bekeerd zullen worden. Er waren te Korinthe nog velen,
nu Christus niet kennend, die door den Heere ver-
ordineerd waren om met blijdschap het Evangelie
aan te nemen. Want Paulus kwam niet als beroepen
dominee, doch als een apostel der Heidenen, die het
fundament legde, waarop anderen verder zouden bou-
wen, die niet aan de kerk, maar aan de wereld Chris-
tus bracht.

Indien we letten op dit onderscheid, zou de Heilige
Geest Zijn eigen Woord niet begrijpen, wanneer Hij
het in dezer voege zou toepassen. Om deze oorzaak
moeten we dergelijk teksten krijgen eenvoudig rang-
schikken onder ongeestelijken onzin.

K. S.

CORRESPONDENTIE

Een onzer abonné's zou gaarne in het bezit komen van
de eerste 14 Jaargangen van „De Reformatie“. Zijn er
onder onze lezers wellicht, die deze Jaargangen bewaard
hebben en ze thans willen afstaan, en zoo ja, tegen
welken prijs?

Gaarne bericht aan de uitgevers Oosterbaan & Le
Cointre, Goes.

Herinnering.

4 October geven wij de kwitanties af voor het abonne-
mentsgeld over den termijn 1 October 1938—31 Maart
1939 (ad f2,50 + 15 cts incassokosten). In verband hier-
mede verzoeken wij onzer abonné's, die, teneinde deze
incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven
het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum
te willen doen. (Postrekening 36000). **Op het stortings-
bewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waar-
aan het blad gezonden wordt.**

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst
geven wij in overweging, gebruik te maken van de ge-
legenheid tot automatisch gireeren. Men behoeft hier-
voor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te
onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er
tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor
zorgt, dat, zoolang men abonné wenschte te blijven,
prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag
van het abonnementsgeld op onze rekening wordt over-
geschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis ver-
krijgbaar aan elk postkantoor.

DE UITGEVERS.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Soest: H. van Andel te Krommenie.

Aangenomen naar:

Aalten (vac.-Th. Delleman): D. Veenhuizen te De Krim.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Ommen: Cand. W. Verwoerd te Hekendorp.

Intrede te:

Helpman: J. W. Tunderman. Tekst: 2 Cor. 2:14—17.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar gesteld in de Geref.
Kerken zijn de volgende kandidaten:

Door de Classis Zaandam, Cand. J. A. Alberts, Putter-
straat 7, Amsterdam-Noord.

Door de Classis Amsterdam, Cand. H. A. L. v. d. Linden,
Lomanstraat 7 boven, Amsterdam-Zuid, en Cand. H. H.
Grosheide, Amsteldijk 85, Amsterdam-Zuid, tel. 22089.

Door de Classis Utrecht, Cand. G. W. Rijksen, Kromme
Nieuwe Gracht 20, tel. 15837.

Door de Classis Deventer, Cand. J. J. C. Westera,
Grootestraat 123, Nijverdal, tel. 40.

Genoemde kandidaten zijn gaarne bereid de kerken te dienen
en een eventueel beroep in overweging te nemen.

Voorts is door de Classis Amsterdam nog met gunstig
gevolg praeparatoir geëxamineerd Cand. A. M. van der
Zanden, Geleenstraat 811, Amsterdam-Zuid, die zich, om
studie-redenen, voorloopig nog niet beroepbaar stelt; wel is
hij bereid de kerken des Zondags te dienen.

Overweging kerkspijting.

De kerkeraad der Geref. Kerk van Den Haag-West heeft
een Commissie van advies benoemd, bestaande uit predikanten,
ouderlingen en diakenen, welke de mogelijkheid tot kerkspij-
ting zal hebben te bezien.

K. Veen. †

In den ouderdom van 60 jaar is 20 Sept. te Oude en Nieuwe
Bikdijk (Fr.) plotseling overleden Ds K. Veen, predikant bij
de Geref. Kerk aldaar.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“.

Intrede te:

Amersfoort: Cand. G. F. W. Hergreen. Tekst: 1 Cor. 4:1.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Dokkum: D. Riesma te Droegham.

Bedankt voor:

Noordeloos: H. Hoogendoorn te Zierikzee.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Rijssen (Echkerk): M. Hofman te Moercapele.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Beverwijk (toez.): J. de Vries te Nieuw-Vennep.

Eemnes-Binnen: Cand. J. v. Slidrecht te Dinteloord.

Den Helder: J. H. Jansen te Batenburg.

Meeuwen: Jhr E. L. W. M. Hoeft van Velsen te Langer
en Korter Aar.

Nieuwpoort: Cand. Jac. van Slidrecht te Dinteloord.

Vianen (vac. L. Knier): G. A. Bruins te Ommen.

Zundert: Cand. E. R. O. Richard, hulppred. te Antwerpen.

Aangenomen naar:

Hanlerwijk: Cand. J. Groot te Windesheim.

Hoog- en Laagkeppel: M. W. J. van Linschoten te Berkhout.

Lith (N.-Br.) (toez.): W. M. van Tongerlo, laatstelijk predi-
kant in Oost-Indië, te Zeist.

Noordhorn: Cand. J. F. van den Berg te Rijswijk (Z.-H.).

Winschoten: J. C. Fischer, voorg. afd. Ned. Prot. Bond te Ede.

Zwammerdam: J. J. H. Pop te Zevenbergen.

Bedankt voor:

Borssele: J. G. Panhuise te Aagtekerke.

Opheusden: J. Lelkerkerker te Oldebroek.

Papendrecht: J. W. van der Linden te Kootwijk.

Waardenburg: F. M. Muller te Eindhoven.

Intrede te:

Hardegarijp: J. Schmidt. Tekst: 1 Cor. 12:13.

Afscheid van:

Gaastmeer: H. van Schothorst. Tekst: Joh. 1:29b.

Haarlem: Dr K. H. Miskotte. Tekst: 2 Cor. 5:11.

Mijnsherenland: J. J. H. v. d. Ree. Tekst: Hand. 20:32.